

ZAKŁAD INTERWENCJI POLICYJNYCH

101

MATERIAŁY DYDAKTYCZNE

Grzegorz Winnicki

ZACIĘCIA BRONI PALNEJ KRÓTKIEJ

CENTRUM SZKOLENIA POLICJI

Legionowo 2013

Zdjęcia: Grzegorz Winnicki

Korekta, skład i druk:
Wydział Wydawnictw i Poligrafii
Centrum Szkolenia Policji w Legionowie
Nakład 20 egz.

SPIS TREŚCI

Wstęp	5
I. Nieprawność broni palnej, czyli o podstawowych zacięciach	7
1. Niewypał	8
2. Niedomknięcie komory nabojoyej	9
3. Zakleszczenie łuski	11
4. Utknięcie naboju w komorze zamkowej (przekoszenie naboju)	13
II. Bezpieczeństwo osobiste policjanta w trakcie usuwania zacięcia broni palnej	16
1. Korzystanie z osłon	16
2. Postawa i zachowanie dystansu	21
3. Asekuracja	22
III. Jak zmniejszyć ryzyko powstania zacięcia broni palnej?	24
1. Okresowa kontrola stanu technicznego broni	24
2. Przegląd amunicji wykorzystywanej do strzelania	27
3. Systematyczne czyszczenie i konserwacja broni palnej	27
Bibliografia	29

Zacięcia broni palnej, a w szczególności broni palnej krótkiej, to problematyka, która dotyczy każdego etapu szkolenia strzeleckiego. Wiedza i umiejętności w tym zakresie są niezbędne zarówno tym, którzy rozpoczynają swoją przygodę ze strzelaniem, jak również tym, którzy przez całe lata doskonalą swoje umiejętności posługiwania się bronią palną. Dostępna literatura fachowa przedstawia przede wszystkim techniczne aspekty dotyczące objawów, przyczyn i sposobów usuwania najczęściej spotykanych zacięć. W mojej ocenie do szczególnie wartościowych opracowań w tym zakresie należy pozycja wydawnicza Jerzego Sterczewskiego i Krzysztofa Fojcika ze Szkoły Policji w Katowicach pt. „Zacięcia broni palnej krótkiej”.

Publikacja, którą oddaję przede wszystkim w ręce uczestników szkolenia zawodowego podstawowego, nie tylko opisuje najczęściej występujące w praktyce zacięcia i prezentuje sposoby ich usuwania, lecz zawiera także szereg wskazówek dotyczących taktyki postępowania w momencie powstania dysfunkcji broni palnej. Poza tym, w niniejszym opracowaniu znalazły się także instrukcje. Ich respektowanie przez użytkowników ma niebagatelny wpływ na ograniczenie ewentualności powstawania zacięć.

W zakresie tematyki, której dotyczy publikacja, zostały wykorzystane przed wszystkim informacje zawarte w instrukcjach opisu i użytkowania pistoletów stanowiących najczęściej spotykane wyposażenie polskich policjantów oraz wiedza praktyczna autora uzyskana w ciągu kilkudziesięciu lat użytkowania broni palnej.

„Zacięcia broni palnej krótkiej” to próba skondensowania w przystępnej formie podstawowej wiedzy i umiejętności w zakresie rozpoznawania i usuwania zacięć broni palnej krótkiej z wybranymi elementami taktyki interwencji oraz wiedzą, jak zapobiegać zacięciom.

I. NIESPRAWNOŚĆ BRONI PALNEJ, CZYLI O PODSTAWOWYCH ZACIĘCIACH

Użycie broni palnej jest wpisane w działalność interwencyjną policjantów. W odróżnieniu od pozostałych środków przymusu bezpośredniego stosowanych przez policjantów, przypadki użycia broni palnej zostały określone w akcie prawnym rangi ustawy. Ryzyko, jakie niesie ze sobą oddanie strzału w kierunku osoby, wymaga, aby w trakcie użycia broni zachować szczególną ostrożność i traktować ją jako środek ostateczny. Funkcjonariusz, który decyduje się na dobyte broni, musi liczyć się z konsekwencjami nieprzemyślanej decyzji. Jednakże w sytuacji, w której istnieje zagrożenie życia lub zdrowia policjanta albo innej osoby, użycie broni palnej powinno być skuteczne i prowadzić do obezwładnienia sprawcy. Na skuteczność użycia broni palnej ma wpływ wiele czynników – zarówno tych, które zależą od interweniującego policjanta, jak również tych, na które nie ma on wpływu. Sprawny pistolet to szansa na skuteczne działanie w walce o ludzkie życie lub zdrowie zagrożone zamachem ze strony przestępcy. W przypadku niewłaściwego obchodzenia się z bronią, nadmiernego zanieczyszczenia jej zespołów, zużycia lub uszkodzenia elementów, jak również w przypadku stosowania niesprawnej amunicji mogą powstać zacięcia, broń może zostać zablokowana lub nawet ulec awarii. Wówczas życie interweniującego funkcjonariusza będzie w poważnych tarapatkach. Zacięcie broni palnej to ten rodzaj niesprawności, który jest chwilowy i możliwy do szybkiego usunięcia podczas interwencji. Nieco bardziej kłopotliwe jest zablokowanie broni, czyli dysfunkcja, którą również można usunąć w trakcie interwencji, lecz przywrócenie broni do działania zabiera więcej czasu i wymaga większych umiejętności. W przypadku awarii, czyli uszkodzenia podzespołów, zastosowanie broni palnej zgodnie z jej ogólnie przyjętym przeznaczeniem jest niemożliwe. W sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia można ewentualnie zdecydować się na zadanie ciosu pistoletem. Usunięcie awarii nie jest możliwe podczas interwencji, gdyż wymaga specjalistycznej wiedzy, narzędzi i bardzo często nowych podzespołów, co w praktyce oznacza oddanie broni do naprawy w warsztacie rusznikarskim.

Pierwszą czynnością, jaką powinien wykonać interweniujący policjant w chwili, gdy broń przestaje strzelać, jest natychmiastowe zejście z linii możliwego ataku i zwiększenie dystansu lub schowanie się za osłoną albo przyjęcie postawy klęczącej – jeżeli odległość do sprawcy jest na tyle duża, że kontynuowany przez niego zamach nie doprowadzi do walki w dystansie bezpośrednim. Sposób zachowania się policjanta może być różny. Najczęściej zależy od takich czynników jak: miejsce interwencji, dystans do sprawcy zamachu, możliwości wsparcia ze strony innych interweniujących funkcjonariuszy. Dalsze postępowanie w przypadku dysfunkcji broni palnej polega przede wszystkim na ocenie, dlaczego broń nie strzela. W trakcie zejścia z linii ataku, czy też podczas chowania się za osłoną należy spojrzeć w okno wyrzutnika pistoletu, czyli wykonać kontrolę broni, aby stwierdzić przyczyny dysfunkcji. Kontrola broni to czynność o charakterze taktycznym, której celem jest ocena gotowości broni palnej do użycia. Dzięki prawidłowemu wykonaniu tej czynności interweniujący policjant jest w stanie szybko ocenić sytuację, a następnie adekwatnie zareagować. Do najczęściej spotykanych sytuacji znamionujących zacięcie broni palnej należą:

- 1) brak strzału pomimo że nabój jest w komorze naboju, a iglica uderzyła w spłonkę (nie-wypał),
- 2) niedomknięta komora naboju,

- 3) utknięcie naboju w komorze zamkowej,
- 4) zakleszczenie łuski w oknie wyrzutnika.

1. Niewypał

Objawem niewypału jest brak wystrzału przeładowanej broni po naciśnięciu na język spustowy.

Objawem tego zacięcia jest brak wystrzału przeładowanej broni po naciśnięciu na język spustowy. Podczas kontroli broni interwenujący funkcjonariusz widzi, że komora nabojoowa jest prawidłowo zaryglowana.

Najczęstszą przyczyną powstawania niewypałów są:

- 1) uszkodzona iglica lub jej sprężyna;
- 2) zanieczyszczony kanał iglicy;
- 3) uszkodzona amunicja, w tym przypadku najczęściej defekt spłonki.

Podczas kontroli broni interwenujący funkcjonariusz widzi, że komora nabojoowa jest prawidłowo zaryglowana.

Usunięcie niewypału polega na wykonaniu dwóch czynności:

- 1) dobitcia dłonią magazynka znajdującego się w chwycie broni;
- 2) powtórny przeładowaniu.

Usunięcie niewypału polega na dobitciu dłonią magazynka i powtórnym przeładowaniu broni.

Niewypał to jedyne zacięcie, które usuwa się poprzez powtórne przeładowanie. Dlatego też warto poświęcić ułamek sekundy na uderzenie dłonią w magazynek, co daje pewność, że donośnik jest na odpowiedniej wysokości względem zamka i że kolejny, sprawny nabój zostanie wprowadzony do komory naboju.

Do najczęstszych błędów popełnianych w przypadku konieczności usunięcia niewypału należą:

- 1) brak dobitcia magazynka przed przeładowaniem;
- 2) asekuracyjne przeładowanie broni, co w konsekwencji może doprowadzić do kolejnego zacięcia – niedomknięcia komory naboju;
- 3) nieprawidłowe przeładowanie, to znaczy takie, podczas którego funkcjonariusz usiłuje przeładować pistolet, trzymając jednocześnie dłoń na oknie wyrzutnika, co w konsekwencji uniemożliwia wyrzucenie naboju z komory naboju.

2. Niedomknięcie komory naboju

W trakcie użycia broni palnej pierwszym objawem sygnalizującym możliwość zacięcia w postaci niedomknięcia komory naboju jest brak oporu języka spustowego. Dzieje się tak dlatego, że niedomknięta komora naboju w pistoletach najczęściej wiąże się z rozłączeniem mechanizmu spustowo-uderzeniowego. Konsekwencją rozłączenia mechanizmu spustowo-uderzeniowego jest więc brak oporu języka spustowego.

Pierwszym objawem sygnalizującym możliwość zacięcia w postaci niedomknięcia komory naboju jest brak oporu języka spustowego.

Niedomknięta komora nabojoowa. Podczas kontroli broni funkcjonariusz widzi kryzę łuski w oknie wyrzutu łusek.

Podczas kontroli broni funkcjonariusz widzi niedomkniętą komorę nabojoową, a w niej kryzę łuski. Najczęstszą przyczyną niedomknięcia komory nabojoowej są:

- 1) asekuracyjne przeładowanie broni, czyli przytrzymywanie zamka dłonią w jego ruchu powrotnym, przez co użytkownik osłabia energię zamka i w konsekwencji uniemożliwia prawidłowe zaryglowanie komory nabojoowej;
- 2) zabrudzenie prowadnic zamka;
- 3) zabrudzenie komory nabojoowej.

Niedomknięcie komory nabojoowej należy do zacięć, które bardzo często powodują samymi użytkownicy! Asekuracyjne przeładowanie sprzyja powstawaniu tego typu dysfunkcji, szczególnie w pistoletach działających na zasadzie odrzutu zamka swobodnego, ryglowanych masą jego bezwładności.

Usunięcie niedomkniętej komory.

Skutecznym sposobem usunięcia niedomkniętej komory jest uderzenie nasadą dłoni wspomagającej w tylną część zamka. Dzięki temu można doprowadzić do zaryglowania komory nabojoowej. Zdarza się, że zacięcie zostanie usunięte dopiero po kolejnym uderzeniu.

Zablokowanie pistoletu na skutek nieprawidłowego usunięcia niedomknięcia komory nabojoyej.

Najczęstszym błędem popełnianym w przypadku konieczności usunięcia niedomknięcia komory nabojoyej jest powtórne przeładowanie broni, co prowadzi do jej zablokowania. Należy pamiętać, iż przy niedomkniętej komorze nabojoyej zespół wyciągu nie jest zaczepiony z kryzą łuski naboju znajdującego się w komorze nabojoyej, więc cofnięcie zamka nie spowoduje wyciągnięcia naboju, a powracający zamek pobierze kolejny nabój z magazynka w celu wprowadzenia go do komory nabojoyej. Praktyka pokazuje, że próba powtórnego przeładowania broni przy niedomkniętej komorze nabojoyej to najczęstsza przyczyna zablokowania broni. O ile z zacięciem można sobie poradzić w czasie, który daje szansę na skuteczne kontynuowanie użycia broni, o tyle zablokowanie broni wydłuża czas dysfunkcji, a to może powodować poważne konsekwencje. Zdesperowany sprawca, widząc policjanta z niesprawną bronią, który dodatkowo nie może szybko usunąć przyczyny niesprawności, ma dużą szansę na skutecznie kontynuowanie zamachu.

3. Zakleszczenie łuski

Zakleszczenie łuski. Po naciśnięciu na język spustowy interweniujący policjant nie wyczuje oporu.

Objawy tego zacięcia są bardzo czytelne. Po naciśnięciu na język spustowy interweniujący policjant nie wyczuje oporu, a w trakcie kontroli broni w oknie wyrzutnika zobaczy zakleszczoną łuskę. Brak oporu języka spustowego jest konsekwencją rozłączenia mechanizmu spustowo-uderzeniowego, które ma miejsce w przypadku, gdy komora nabojoya jest niedomknięta – tym razem z powodu zakleszczonej łuski.

Łuska zakleszczona w oknie wyrzutnika.

Najczęstszą przyczyną tego zacięcia są:

- 1) uszkodzony wyrzutnik;
- 2) uszkodzony zespół wyciągu;
- 3) zanieczyszczenie części ruchomych broni;
- 4) wadliwa amunicja.

Usunięcie zakleszczonej łuski.

W celu usunięcia zakleszczonej łuski należy:

- 1) przechylić broń oknem wyrzutnika w kierunku podłoża;
- 2) cofnąć zamek, aby zwolnić jego nacisk na zakleszczoną łuskę i w konsekwencji wyrzucić ją z komory zamkowej.

Do najczęstszych błędów popełnianych w przypadku konieczności usunięcia zakleszczonej łuski należą:

- 1) powtórne przeładowanie broni;
- 2) niewielkie cofnięcie zamka bez uprzedniego skierowania okna wyrzutnika w kierunku podłoża.

W obu przypadkach niewłaściwego usunięcia zakleszczonej łuski dochodzi najczęściej do zablokowania broni.

4. Utknięcie naboju w komorze zamkowej (przekoszenie naboju)

W trakcie utknięcia naboju po naciśnięciu na język spustowy policjant nie wyczuje oporu.

Podobnie jak w każdym przypadku, gdy komora nabojoowa pistoletu jest niedomknięta, po naciśnięciu na język spustowy policjant nie wyczuje oporu. Podczas kontroli broni w komorze zamkowej widać nabój, który tkwi ukośnie pomiędzy magazynkiem i komorą nabojoową.

Nabój tkwiący ukośnie pomiędzy magazynkiem i komorą nabojoową.

Do najczęstszych przyczyn utknięcia naboju w komorze zamkowej należą:

- 1) uszkodzony magazynek (deformacja górnej części);
- 2) zniekształcony wślizg do komory nabojoowej;
- 3) niesprawna amunicja (zdeformowana łuska lub pocisk);
- 4) zabrudzenie części ruchowych broni – wślizgu do komory nabojoowej lub magazynka.

Usunięcie utknięcia naboju w komorze zamkowej.

Usunięcie zacięcia polega na:

- 1) niewielkim cofnięciu zamka, po to, aby zwolnić jego nacisk na przekoszony w komorze zamkowej nabój;
- 2) ustawieniu naboju w komorze zamkowej w sposób umożliwiający wprowadzenie go do komory naboju;
- 3) ewentualne domknięcie komory naboju poprzez energiczne uderzenie nasadą dłoni wspomagającej w tylną część zamka.

Należy podkreślić, iż w trakcie usuwania przekoszonego naboju mało dynamiczny i krótszy niż w trakcie przeładowania ruch zamka do przodu sprzyja powstawaniu zacięcia w postaci niedomknięcia komory naboju.

Najczęściej popełnianym błędem przy usuwaniu naboju zakleszczonego w komorze zamkowej jest nadmierne cofnięcie zamka, co w konsekwencji prowadzi do zablokowania broni.

Skierowanie broni oknem wyrzutnika w kierunku podłoża, obniżenie magazynka – niewyjmowanie ani niewyrzucanie oraz niecofnięcie zamka w celu wyrzucenia przekoszonego naboju z komory zamkowej.

W przypadku tego typu zacięcia istnieje jeszcze drugi, mniej popularny, lecz bardzo skuteczny sposób usunięcia przekoszonego naboju, który polega na:

- 1) skierowaniu broni oknem wyrzutnika w kierunku podłoża;
- 2) obniżeniu magazynka – niewyjmowaniu ani niewyrzucaniu!;
- 3) cofnięciu zamka w celu wyrzuceniu przekoszonego naboju z komory naboju;
- 4) dobitciu obniżonego magazynka;
- 5) przeładowaniu broni.

Po wyrzuceniu przekoszonego naboju z komory zamkowej należy dobić obniżony magazynek i przeładować broń.

Początkujący użytkownicy broni palnej mogą zniechęcić się liczbą czynności, które należy wykonać w celu usunięcia przekoszonego naboju. Przedstawiony sposób tylko pozornie jest trudny do opanowania. Jego niewątpliwą zaletą jest skuteczność. Ci, którzy mieli do czynienia z nabojem przekoszonym w komorze naboju, doskonale wiedzą, iż pozycja, w jakiej może się on znaleźć, skutecznie uniemożliwia usunięcie dysfunkcji broni poprzez niewielkie cofnięcie zamka i próby ułożenia naboju w celu właściwego wprowadzenia go do komory naboju. Wówczas pozostaje tylko jedno wyjście – obniżyć magazynek i wyrzucić przekoszony nabój. Do najczęstszych błędów, które zdarzają się przy usuwaniu tego zacięcia zaprezentowanym sposobem, należą:

- 1) wypięcie magazynka, co w konsekwencji wydłuża czynności interweniującego;
- 2) niedostateczne obrócenie broni oknem wyrzutnika w kierunku podłoga, co uniemożliwia wyrzucenie naboju z komory naboju;
- 3) trzymanie dłoni na oknie wyrzutnika w trakcie próby wyrzucenia przekoszonego naboju, i tym samym blokowanie go w komorze zamkowej.

II. BEZPIECZEŃSTWO OSOBISTE POLICJANTA W TRAKCIE USUWANIA ZACIĘCIA BRONI PALNEJ KRÓTKIEJ

Policjanci zaangażowani w działania interwencyjne – szczególnie skierowane wobec niebezpiecznych, uzbrojonych przestępców – mają świadomość, że problem ich bezpieczeństwa osobistego wysuwa się na pierwszy plan. Na wykonywanie czynności służbowych podczas interwencji mają wpływ zarówno czynniki obiektywne, takie jak miejsce zdarzenia, pora doby, uczestnicy oraz subiektywne, w szczególności: wiedza zawodowa i życiowa, umiejętności taktyczno-techniczne, sprawność fizyczna i intelektualna, odporność na stres, stan emocjonalny, doświadczenie i uzbrojenie. W przypadku, gdy podczas interwencji zachodzi prawdopodobieństwo, że ze strony przestępcy może dojść do zachowania uzasadniającego użycie broni palnej, należy zwrócić szczególną uwagę na możliwości maksymalnego wykorzystania atutów otoczenia.

1. Korzystanie z osłon

Korzystanie z osłon to konieczność, gdy istnieje zagrożenie ze strony sprawcy posługującego się bronią palną lub innym niebezpiecznym narzędziem. Osłona daje znacznie większą szansę na uniknięcie obrażeń podczas interwencji, szczególnie takiej, w trakcie której używana jest broń palna. Za osłony mogą posłużyć w szczególności elementy ukształtowania terenu, zabudowania, pojazdy oraz inne przedmioty znajdujące się w budynkach lub terenie otwartym. Wymienione elementy mogą chronić przed ogniem przeciwnika. Skuteczność osłony zależy m.in. od materiału, z jakiego jest wykonana, oraz od charakterystyki balistycznej pocisków, którymi dysponuje przeciwnik. Zza osłony można skuteczniej się bronić, wychylając przy strzelaniu tylko niewielką część ciała. Z oczywistych względów osłona staje się tym bardziej pomocna, gdy interwenujący funkcjonariusz stwierdzi zacięcie broni i nie może kontynuować walki. Usuwanie dysfunkcji broni palnej za osłoną daje wiele korzyści. Przede wszystkim schowanie się za osłoną uniemożliwia sprawcy obserwację. Poza tym, wykorzystanie osłony podczas interwencji jest niezwykle korzystne ze względów psychologicznych, gdyż z reguły przeciwnik stara się trafić w odsłonięte cele lub części ciała. Nawet osłona, która jest nieodporna na przebicie pociskami, może okazać się skuteczna. Usuwając zacięcie za osłoną, policjant powinien pozostać w pozycji stojącej. Należy bowiem zakładać, iż zdesperowany, zdecydowany na kontynuowanie zamachu sprawca może zdać sobie sprawę ze swojej chwilowej przewagi i starać się zaatakować znajdującego się za osłoną policjanta. Usuwanie zacięcia broni w pozycji stojącej sprawia, że nadal istnieje możliwość skutecznego kontynuowania walki. Przyjęcie postawy klęczącej za osłoną bezpośrednio po stwierdzeniu zacięcia znacznie ogranicza taką możliwość. Stosowanie postawy klęczącej w walce, w bezpośrednim dystansie jest bez wątpienia mniej skuteczne. Staje się uzasadnione wówczas, gdy decydujemy się na wychylenie poza osłonę po usunięciu zacięcia z bronią gotową do strzału, aby sprawdzić, gdzie znajduje się

sprawca. Wychylenie się zza osłony powinno nastąpić w innym miejscu, tak aby utrudnić przeciwnikowi celowanie i atak. Należy pamiętać, że podobnie jak my sprawca obserwuje przede wszystkim miejsce, w którym ostatnio nas dostrzegł. Usuwanie zacięć za osłoną, a następnie obserwacja obszaru, w którym ostatnio był sprawca lub kontynuowanie użycia broni – jeżeli sytuacja tego wymaga – powodują, że należy mieć na uwadze kilka ważnych elementów:

- obserwując obszar lub strzelając zza osłony, trzeba odsłaniać tylko te części ciała, które są niezbędne do prowadzenia skutecznego ognia;
- w celu sprawdzenia, gdzie znajduje się sprawca, należy wychylić się zza osłony z bronią ułożoną poniżej linii wzroku, aby zapewnić sobie możliwie największe pole widzenia, i w konsekwencji możliwość oceny sytuacji w kontekście ewentualnego użycia broni;
- podczas korzystania z osłony należy pamiętać o tym, aby broń nie kontaktowała się z osłoną bezpośrednio (dociskanie zamka do płaszczyzny osłony może spowodować powstanie zacięcia);
- opierając rękę wspomagającą o osłonę, np. framugę, można bezwiednie wystawić lufę poza osłonę, tj. miejsce, do którego może podejść niezauważony napastnik i chwycić lub wytrącić broń;
- wykorzystując pojazd jako osłonę, należy w miarę możliwości używać takich elementów samochodu, których konstrukcja daje prawdopodobieństwo zatrzymania pocisku.

Korzystanie z osłony.

Z oczywistych względów osłona staje się tym bardziej pomocna, gdy interweniujący funkcjonariusz stwierdzi zacięcie broni i nie może kontynuować walki.

Usuwanie dysfunkcji broni palnej za osłoną.

Najczęstsze błędy występujące podczas korzystania z osłon polegają na:

- 1) zbyt dużym wystawianiu ciała (szczególnie nóg) poza obris osłony;
- 2) dociskaniu zamka broni do płaszczyzny osłony;
- 3) wychylaniu się zza osłony z wycelowaną bronią.

Policjant powinien jednocześnie znajdować się w takiej odległości od osłony, aby swobodnie i szybko mógł się wychylić i ponownie schować. Korzystanie z osłon to jeszcze jeden

problem. Niejednokrotnie w sytuacji interwencyjnej trzeba strzelać zza osłony od strony ręki wspomagającej. Dla praworęcznych strzelców dogodniej jest ukryć się za prawą krawędzią osłony, a dla leworęcznych – za lewą. W jaki sposób poradzić sobie w przypadku konieczności korzystania przez osobę praworęczną z lewej krawędzi osłony? Są dwa sposoby prowadzenia ognia w takim przypadku. Pierwszy to przyjęcie stabilnej postawy i odwiedzenie nadgarstka ręki wiodącej na zewnątrz, w stronę osłony. Fakt, że z jednej strony należy bardziej wychylić się zza osłony, nie ma większego znaczenia. Padające z naszej strony strzały działają deprymująco na sprawcę. Aby trafić, musiałby się odsłonić, podczas gdy my prowadzimy ogień. Drugi to przyjęcie pozycji odwrotnej, tzn. strzelanie z wykorzystaniem ręki wspomagającej. Takie rozwiązanie nie gwarantuje najczęściej, nawet u średniozaawansowanego użytkownika broni, maksymalnej skuteczności prowadzonego ognia. Mimo wszystko trzeba się koniecznie nauczyć strzelania z wykorzystaniem ręki słabszej, choćby na wypadek postrzału w rękę dominującą.

Przyjęcie postawy kłęczącej jest uzasadnione wówczas, gdy decydujemy się na wychylenie poza osłonę po usunięciu zacięcia z bronią gotową do strzału, aby sprawdzić, gdzie znajduje się sprawca.

Wykorzystanie osłony przez interweniujący patrol.

Współpraca policjantów, w trakcie gdy jeden z interweniujących usuwa zacięcie broni palnej. Zadaniem drugiego policjanta jest kontynuowanie użycia broni palnej i jednoczesna asekuracja.

2. Postawa i zachowanie dystansu

Korzystanie z osłon w trakcie użycia broni palnej to elementarna zasada, którą przekazuje się w czasie szkolenia policyjnym adeptom. Niestety, są sytuacje, w których interweniujący nie ma w pobliżu niczego, co mógłby wykorzystać jako osłonę. Czy to jednak uniemożliwia skuteczną walkę ze sprawcą zamachu? Na pewno naraża funkcjonariusza na obrażenia, lecz niestety – jest to nieodzowna część policyjnej służby. Ryzyko potęguje się w chwili, gdy zatnie się broń, a dystans dzielący interweniującego policjanta od sprawcy jest niewielki. W takim przypadku, w celu ograniczenia ryzyka doznania obrażeń podczas walki z uzbrojonym przestępcą – nie należy przyjmować postawy klęczącej! Obniżenie postawy w celu zmniejszenia powierzchni trafienia jest korzystne pod warunkiem, że dystans dzielący sprawcę zamachu od policjanta daje możliwość szybkiego usunięcia zacięcia broni bez ryzyka, że przestępca będzie w stanie uderzyć lub chwycić funkcjonariusza. W praktyce nie można jednoznacznie określić, czy dystansem pozwalającym na usuwanie dysfunkcji broni w postawie klęczącej jest odległość dziesięciu, piętnastu czy być może dwudziestu metrów. Szybkość, z jaką przestępca może pokonać kilkanaście metrów, zależy od wielu czynników: poziomu jego sprawności fizycznej, opanowania emocjonalnego, poziomu umiejętności czy przede wszystkim – stopnia determinacji. Może się okazać, iż policjant usuwający zacięcie w postawie klęczącej w odległości kilkunastu metrów od przestępcy – wobec którego użycie broni okazało się nieskuteczne – zostanie przez niego zaatakowany. Wówczas możliwości odparcia ataku są ograniczone. Klęczący ma niewielkie szanse na skuteczne odpieranie ciosów. Pozostanie w postawie stojącej zapewnia znacznie większe możliwości obrony. Odepchnięcie napastnika lub zadanie ciosu w celu zwiększenia dystansu i zyskania kilku sekund może pozwolić na usunięcie zacięcia i przygotowanie broni do ponownego użycia. Usuwanie zacięć, lecz także wymiana magazynka powinny być realizowane z bronią znajdującą się blisko klatki piersiowej. W tym przypadku nawyk oddawania strzałów do przestępcy podczas trzymania broni w wyprostowanych rękach może okazać się zgubny i doprowadzić do braku możliwości oddania celnego strzału lub nawet utraty broni. W walce w zwarcu, jeżeli zdołamy usunąć zacięcie, można oddać skuteczny strzał, również trzymając broń przy klatce piersiowej. W przypadku gdy działania sprawcy uniemożliwiają przygotowanie broni do strzału, można zdecydować się na zadanie uderzenia pistoletem. Z pewnością silny cios doprowadzi do chwilowego zatrzymania lub przerwania ataku i pozwoli na zwiększenie dystansu w celu usunięcia dysfunkcji broni.

Obniżenie postawy w celu zmniejszenia powierzchni trafienia jest korzystne pod warunkiem, że dystans dzielący sprawcę zamachu od policjanta daje możliwość szybkiego usunięcia zacięcia broni bez ryzyka, że przestępca będzie w stanie uderzyć lub chwycić funkcjonariusza.

Możliwości odparcia zamachu w postawie klęczącej w bezpośrednim dystansie są ograniczone.

3. Asekuracja

Wiedza i umiejętność współpracy interweniujących funkcjonariuszy to jeden z istotnych, subiektywnych czynników wpływających na bezpieczeństwo osobiste. Policjanci podejmujący czynności służbowe powinni stosować określone zasady taktyki interweniowania i zachować szczególną ostrożność. Obserwowanie i analizowanie zachowania osób przebywających w miejscu interwencji to jedna z podstawowych zasad taktyki. Właściwe ustawienie funkcjonariuszy, umiejętność przewidywania zachowań osób znajdujących się na miejscu interwencji oraz wykorzystanie jego atutów wpływają na zmniejszenie ryzyka odniesienia obrażeń. Wzajemna asekuracja jest szczególnie istotna podczas użycia broni palnej. W przypadku dysfunkcji broni spowodowanej zacięciem u jednego z interweniujących drugi policjant musi natychmiast podjąć działania zmierzające do obezwładnienia sprawcy. Usuwający zacięcie funkcjonariusz nie ma możliwości oddania strzału. Inicjatywa należy wówczas do policjanta pełniącego rolę ubezpieczającego. Komunikacja i współpraca funkcjonariuszy mają decydujące znaczenie w trudnych, wymagających zdecydowanego działania sytuacjach interwencyjnych. Moment wystąpienia dysfunkcji broni można zakomunikować poprzez umowną komendę, np. „awaria”, jak również poprzez określone zachowanie, np. przyjęcie postawy klęczącej. Komunikat sygnalizujący pozostałym, biorącym udział w interwencji policjantom, że wystąpiło zacięcie, czy też skończyła się amunicja w magazynku, oznacza, że należy natychmiast udzielić wsparcia. Podana komenda oznaczająca dysfunkcję broni jest umowna. Można zastąpić ją oczywiście innym, krótkim i łatwym do wypowiedzenia słowem. Na podkreślenie zasługuje fakt, że użycie broni palnej łączy się nieodzownie z silnym stresem, więc wydawane wówczas komendy muszą być złożone z krótkich, zrozumiałych komunikatów, co z pewnością wpływa na ograniczenie błędów w komunikacji. Poza tym, w procesie treningu kładzie się nacisk na uniwersalność wydawanych komend. Z praktycznego punktu widzenia nie ma znaczenia, czy dysfunkcja broni wystąpiła z powodu zacięcia, zablokowania broni, czy też z powodu braku amunicji w magazynku. Każda dysfunkcja broni oznacza brak lub znaczne ograniczenie możliwości odparcia zamachu na życie lub zdrowie policjanta, wystarczy więc podanie jednej, uniwersalnej komendy. Poza komendami sygnalizującymi dysfunkcję broni można także przyjąć postawę klęczącą. Przyjęcie tej postawy to również bardzo często spotykany sygnał, że policjant nie może kontynuować użycia broni. Jest to przede wszystkim preferowany sposób zachowania się w przypadku wystąpienia zacięcia lub braku amunicji podczas interwencji, w której uczestni-

czy zespół policjantów. Obniżenie postawy nie ma negatywnego wpływu na bezpieczeństwo, gdyż istnieje możliwość natychmiastowego udzielenia wsparcia przez pozostałych funkcjonariuszy. Po usunięciu zacięcia w postawie klęczącej należy kontynuować strzelanie w tej pozycji, a dopiero potem – zależnie od rozwoju sytuacji – można przyjąć postawę stojącą. Zalety kontynuowania walki w postawie klęczącej po usunięciu zacięcia to przede wszystkim możliwość oddania strzału możliwie najszybciej (nie traci się czasu na przyjęcie postawy stojącej i skierowanie broni do celu) oraz kształcenie nawyku wstawania na komendę partnera podczas strzelania w zespole. Najczęstszy błąd, który jest popełniany w sytuacji usuwania dysfunkcji broni w postawie klęczącej, to przyjmowanie postawy klęczącej do tyłu – szczególnie niebezpieczny nawyk podczas strzelania w zespole.

Właściwe ustawienie funkcjonariuszy oraz umiejętność przewidywania zachowań osób znajdujących się na miejscu interwencji wpływają na zmniejszenie ryzyka odniesienia obrażeń.

III. JAK ZMNIJSZYĆ RYZYKO POWSTANIA ZACIĘCIA BRONI PALNEJ?

1. Okresowy przegląd stanu technicznego broni

Użytkownik powinien okresowo dokonywać przeglądu broni w celu sprawdzenia jej sprawności oraz czystości. Pamiętajmy jednak, iż broń, którą chcemy rozłożyć w celu dokonania tej czynności, należy najpierw rozładować!

Podczas przeglądu broni w stanie rozłożonym trzeba dokładnie obejrzeć podstawowe elementy jej budowy i ocenić przede wszystkim, czy:

- elementy broni są kompletne;
- nie ma pęknięć lub deformacji;
- podstawowe podzespoły, w szczególności mechanizmu spustowo-uderzeniowego, działają właściwie;
- brak innych oznak mogących prowadzić do niewłaściwego funkcjonowania broni podczas strzelania (zabrudzenie, korozja, uszkodzenie przewodu lufy).

W stanie złożonym należy sprawdzić przede wszystkim:

- stan przyrządów celowniczych; nieprawidłowości mogą polegać na deformacji muszki lub szczerbinki, jak również na nieprawidłowym lub zbyt słabym ich osadzeniu;
- prawidłowość współpracy elementów odpowiedzialnych za zatrzymanie zamka po ostatnim strzale; w tym celu należy podłączyć pusty magazynek do chwytu broni i cofnąć zamek;
- prawidłowość działania zabezpieczenia przed strzałem przypadkowym, jeżeli broń jest wyposażona w bezpiecznik przed strzałem przypadkowym umieszczony na zamku lub na szkielecie; czy po włączeniu rozłącza i/lub blokuje określone podzespoły;
- czy zatrzask magazynka utrzymuje go w odpowiedniej pozycji w chwycie broni;
- funkcjonowanie mechanizmu spustowo-uderzeniowego – poprzez zwolnienie mechanizmu, naciskając na język spustowy.

Szczegółowe informacje o tym, na co zwrócić szczególną uwagę w trakcie przeglądu broni w stanie rozłożonym i złożonym, znajdują się zazwyczaj w instrukcjach opisu i użytkowania poszczególnych jednostek broni. Z reguły niechętnie sięgamy do instrukcji urządzeń, które są przez nas wykorzystywane. Warto jednak poświęcić czas na dokładne zapoznanie się ze wskazówkami producentów. Broń jest to przecież szczególne narzędzie pracy – jeżeli przeoczymy symptomy świadczące o niesprawności, skutki mogą okazać się tragiczne.

III. Jak zmniejszyć ryzyko powstania zacięcia broni palnej?

Podczas przeglądu zamka zwróć uwagę na to, czy nie ma pęknięć wokół otworu iglicy na czółku zamka, czy iglica swobodnie się przesuwa do przodu i czy wraca pod działaniem sprężyny. Sprawdź także działanie zespołu wyciągu oraz stan przyrządów celowniczych.

Sprawdź stan szyny spustowej, wyrzutnik oraz zaczep zamka. Zwróć uwagę na czystość i stan prowadnic zamka.

Podczas przeglądu lufy zwróć szczególną uwagę na stan jej przewodu. Sprawdź czystość lufy, komory naboju i stan tylnego ścieżka wślizgu lufy.

Sprawdź, czy sprężyna powrotna nie jest pocięta lub pęknięta. Podczas przeglądu sprawdź także, czy żerdź nie nosi śladów uszkodzeń.

W trakcie przeglądu magazynka sprawdź stan pudełka magazynka, działanie sprężyny magazynka i stan donośnika.

2. Przegląd amunicji wykorzystywanej do strzelania

Na poprawne funkcjonowanie broni – oprócz prawidłowo działających podzespołów i sposobu obsługi – ma również wpływ stosowana amunicja. Warto zatem sprawdzić, czy naboje, które ładujemy do magazynka, nie mają zewnętrznych oznak sygnalizujących niesprawność, przede wszystkim deformacji i korozji.

3. Systematyczne czyszczenie i konserwacja broni palnej

Dbłość o tak specyficzne narzędzie pracy policjanta, jakim jest broń palna, to nie tylko przeglądy, lecz przede wszystkim troska o czystość podzespołów i – w zależności od potrzeb – okresowa konserwacja.

W celu wyczyszczenia broni należy ją rozłożyć. Podobnie jak w przypadku okresowego przeglądu, rozkładamy broń rozładowaną! Kolejność czyszczenia poszczególnych podstawowych podzespołów nie ma znaczenia, istotne jest to, aby nie pominąć żadnego elementu. Proponuję trzymać się jednego schematu. Czyszczenie lufy polega na kilkukrotnym przetarciu jej wnętrza szmatką nasączoną preparatem przeznaczonym do czyszczenia broni. Do czyszczenia przewodu lufy najlepiej stosować owiniętą szmatką wycior. Należy go wkładać do lufy od strony komory nabojeowej. Czyszczenie broni to nie konserwacja, więc oczyszczoną lufę trzeba wytrzeć do sucha. Teraz kolej na zamek. W tym przypadku również można posłużyć się wyciorem. Należy czyścić przede wszystkim te elementy, na które działają gazy prochowe. W trakcie czyszczenia zamka zwróćmy szczególną uwagę na czółko zamka, w którym mieszczą się dno łuski oraz prowadnice zamka współpracujące z prowadnicami szkieletu. Kolejny

element broni – magazynek – również powinien zostać poddany gruntownemu czyszczeniu. Jest to szczególnie istotne dla tych użytkowników, którzy zazwyczaj korzystają ze strzelnicy z piaszczystym podłożem. Piach ma niestety tę właściwość, że dostaje się praktycznie w każde miejsce, a jego obecność w broni może być przyczyną zacięć. Dokładne wyczyszczenie magazynka będzie wymagać rozłożenia go. Można wówczas dokładnie oczyścić pudełko magazynka, denko, donośnik i sprężynę. Po wyczyszczeniu należy usunąć nadmiar preparatu do czyszczenia – najlepiej, jeśli magazynek po wyczyszczeniu będzie suchy. Jeżeli użytkowany przez nas pistolet posiada jeszcze inne podstawowe podzespoły należy również je wyczyścić i wytrzeć do sucha.

Konserwacja broni polega na nasmarowaniu wyczyszczonych uprzednio podzespołów. Najczęściej broń konserwujemy wówczas, gdy zakładamy, iż nie będzie ona użytkowana przez określony czas, np. zostanie zdana do magazynu uzbrojenia. Odpowiedzialni użytkownicy broni dbają o jej czystość, lecz pamiętajmy jednak, że istnieje także obowiązek utrzymywania broni w czystości. Wynika to z przepisu § 9 ust. 1 pkt 4 zarządzenia nr 852 Komendanta Głównego Policji z dnia 20 lipca 2011 r. w sprawie zasad przyznawania i użytkowania broni palnej przez policjantów (Dz. Urz. KGP Nr 6, poz. 38). Wskazany przepis nakazuje systematycznie czyścić i konserwować broń palną.

Akty prawne

- Ustawa o Policji z dnia 6 kwietnia 1990 r. (Dz. U. z 2011 r. Nr 287, poz. 1687, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 19 lipca 2005 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu użycia oddziałów i pododdziałów Policji oraz Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej w razie zagrożenia bezpieczeństwa publicznego lub zakłócenia porządku publicznego (Dz. U. Nr 135, poz. 1134).
- Zarządzenie nr 852 KGP z dnia 21 sierpnia 2011 r. w sprawie zasad przyznawania i użytkowania broni palnej przez policjantów (Dz. Urz. KGP Nr 6, poz. 38).
- Decyzja nr 713 KGP z dnia 30 grudnia 2005 r. w sprawie szkolenia strzeleckiego policjantów (Dz. Urz. KGP z 2006 r. Nr 3, poz. 9, z późn. zm.).

Literatura

- Instrukcje obsługi i użytkowania broni palnej krótkiej: P – 64, P – 83, Walther P – 99, Glock 17.
- Jałoszyński K., *Technika posługiwania się bronią*, wyd. Centrum Szkolenia Policji, Legionowo 1999.
- Komar A.B., Ciupiński J., *Taktyka i technika strzelań policyjnych*, WSPol., Szczytno 1994.
- Materiał z konferencji zorganizowanej w CSP 21 października 1993 r. „Agresja i metody jej przeciwdziałania. Odniesienia do praktyki edukacyjnej i działań prewencyjnych Policji”, Legionowo 1994 r.
- Osierda A., *Uwagi na temat interwencji policyjnych*, „Przegląd Policyjny” 1993, nr 1(29)–2(30).
- Rybicki P., Salamonik P., Szadzewicz S., Winnicki G., *Podstawowe zasady użytkowania broni palnej krótkiej*, Szkoła Policji w Słupsku, 2008.
- Senderski P., *Szkolenie strzeleckie – wybrane zagadnienia*, wyd. Centrum Szkolenia Policji, Legionowo 2009.
- Sterczewski J., Fojcik K., *Zacięcia broni palnej krótkiej*, wyd. Szkoły Policji w Katowicach, 2007.